

کاندیداهای غیراصولگرا و پایگاه بالقوه رأیشان

کوروش احمدی

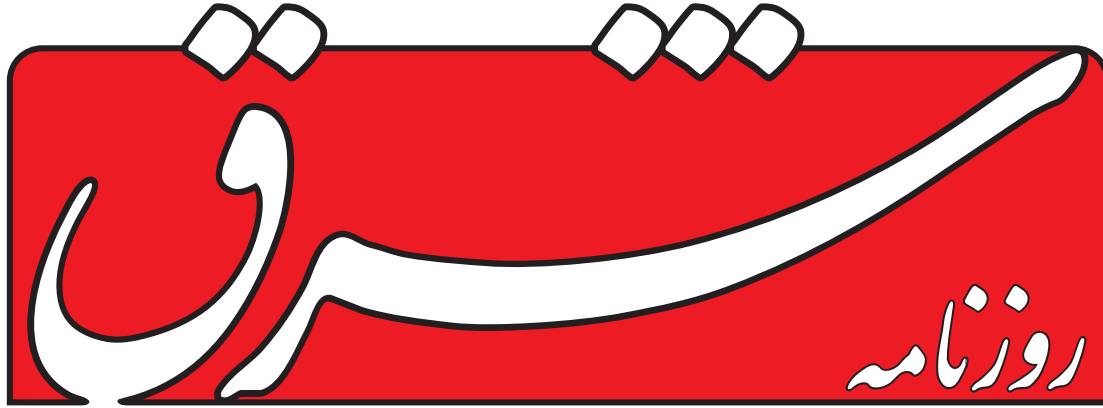
دیپلمات پیشین

در پی رحلت مرحوم ابراهیم رئیسی، کشور بار دیگر در آستانه یک تحول سیاسی مهم در قالب یک انتخابات ریاست جمهوری زودهنگام قرار گرفته است. اگرچه تکلیف سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی در داخل و خارج روشن است و سمت و سوی آن در چارچوب سیاست‌های تعیین شده توسط مجمع تشخیص مصلحت با تصویب رهبر انقلاب تعیین می‌شود، اما رئیس‌جمهور همچنان می‌تواند در برخی محدوده‌ها به‌ویژه در ارتباط با نحوه اجرای سیاست‌ها، انتصاب مقامات اجرایی و اداره امور روزمره تأثیرگذار باشد و موجب یا مانع بسترسازی در کشور برای تحولات سیاسی و سیر امور در رابطه با آینده نظام سیاسی شود. به‌علاوه، اینکه رئیس‌جمهور از کدام طیف سیاسی برگزیده شود، حاوی پیامی به کشورهای دوست و غیردوست خواهد بود و تأثیرات خود را بر نحوه اجرای سیاست خارجی و نحوه اداره دستگاه سیاست خارجی و میزان تعامل با تقابل با دیگر کشورها نیز خواهد داشت.

از طرفی، ریاست‌جمهوری عالی‌ترین ستمی است که تکلیف آن باید از طریق انتخابات روشن شود و انتخاباتی که برای این منظور برگزار می‌شود، لاجرم مهم‌ترین تحول سیاسی در کشور است و مهم‌ترین فرصتی است که برای ابراز وجود در اختیار جریان‌ها و جناح‌های مختلف قرار می‌گیرد. به این دلیل، انتخابات ریاست‌جمهوری دارای تفاوت‌هایی با انتخابات مجلس و انتخابات شوراها اسلامی شهر و روستاست. در حالی که این دو انتخابات در خارج از شهرهای بزرگ می‌توانند تا حد زیادی رنگ قومی، طایفه‌ای و رقابت‌های محلی به خود بگیرند و عنصر سیاست ملی در آنها کم‌رنگ باشد، شهرهای بزرگ مرکز ثقل و عامل جریان‌ساز در انتخابات ریاست‌جمهوری هستند و شهرهای بزرگ به همین دلیل باید در مرکز توجه کاندیدها باشند. آمار مشارکت در انواع ادوار انتخاباتی، تفاوت در اقبال به انواع انتخابات‌ها در انواع مراکز جمعیتی را نشان داده است. این البته مختص ایران نیست و در بسیاری از دیگر کشورها نیز وضعیت مشابهی حاکم است.

در انتخابات ریاست‌جمهوری پیش‌رو دلایل مضاعفی برای سیاسی‌تربودن انتخابات وجود دارد. نخست اینکه این اولین انتخابات ریاست‌جمهوری است که بعد از ناآرامی‌های سال ۱۴۰۱ و بعد از دور اول و دوم انتخابات مجلس دوازدهم برگزار می‌شود. دوم اینکه این بار قرار نیست انتخابات ریاست‌جمهوری هم‌زمان با انتخابات شوراها شهر و روستا انجام شود. این امر بر میزان سیاسی‌بودن انتخابات ریاست‌جمهوری خواهد افزود. در چنین شرایطی، شرکت نسبتاً پایین در انتخابات اخیر مجلس در شهرهای بزرگ می‌تواند زنگ خطر مضاعفی برای کاندیداهای غیراصولگرا در انتخابات ریاست‌جمهوری باشد؛ چراکه در حالی که کاندیداهای اصولگرا می‌توانند انتظار کسب رأی از طریق برخی کانال‌های سنتی و تشکیلاتی در شهرهای کوچک و مناطق روستایی و اقشار همسو در شهرهای بزرگ را داشته باشند، نگاه کاندیداهای غیراصولگرا باید عمدتاً متوجه کسب رأی عامه مردم در شهرهای بزرگ و متوسط باشد. در نتیجه، کاندیداهای غیراصولگرا، حتی آنها که سابقه خوبی دارند و ممکن است بسیار خوش‌اقبال به نظر آیند، باید برآورد واقع‌بینانه‌ای از کنش احتمالی پایگاه رأی بالقوه خود در شهرهای بزرگ و متوسط داشته باشند و دریابند که می‌توانند روی این پایگاه بالقوه حساب کنند یا خیر. این پایگاه رأی در شهرهای بزرگ و حتی شهرهای متوسط در همه ادوار انتخاباتی در دهه‌های ۷۰ تا انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۳۹۶ از ثبات قدمی چشمگیر برخوردار بود و با وجود برخی اتفاقات در سال‌های ۷۸ و ۸۸ نشان داد که کاندیداهای غیروابسته به اصولگرایان می‌توانند روی آن حساب کنند. تجربه انتخابات در مودکراسی‌ها نشان داده است که گاه طرفداران یک حزب به دلیل ناخشنودی از بعضی سیاست‌های آن حزب ممکن است در انتخابات بعدی به اصطلاح در خانه بمانند و ابایی از اینکه این کار آنها موجب پیروزی کاندیدای حزب رقیب شود، نداشته‌اند. در ایران نیز این نوع کنش انتخاباتی، یعنی بی‌تفاوتی نسبت به کاندیداهایی که بالقوه ممکن است مطلوب باشند و می‌توانند منشأ اثر شود، خاصه آنکه در ایران عنصر ناراضیاتی از سیاست‌های عمومی و این تصور که گویا از طریق صندوق رأی چیزی عوض نخواهد شد نیز فاکتور مهمی است.

سه شنبه ۸ خرداد ۱۴۰۳
۱۹ ذی‌القعده ۱۴۴۵
۲۸ می ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۸۴۳
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

رهبر انقلاب اسلامی در پیامی به مناسبت آغاز به کار دوازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی:

مجلس باید آرامش بخش و امیدآفرین باشد

در «شرق» امروز می‌خوانید: گزارش «شرق» از گمانه‌زنی‌های انتخاباتی؛ از اختلافات اصولگرایان تا تردید اصلاح‌طلبان • اوسمار علیه نکونام؛ غلبه بی‌پروایی بر احتیاط؟

گزارشی از ریزش‌های مداوم شاخص کل بورس که این بازار را به کف ۲ میلیون واحد رسانده است

بورس سرخ‌پوش

گزارش تینبریک را در صفحه ۴ بخوانید

گزارشی از آغاز به کار دوره جدید مجلس شورای اسلامی

قابی ماندگار در بهارستان

این گزارش را در صفحه ۲ بخوانید عکس: علی شریف زاهداریا

یادداشت

تراز کردن سیاست با اقتصاد

حسین حقگو

کارشناس اقتصادی

«یگانه راه برای رهیدن از ایده‌های بد چیزی مگر تلاش برای جایگزینی آنها با ایده‌های خوب نیست.» (لودویگ میزس - بازآزاد و دشمنان آن) به نظر می‌رسد قضیه خیلی ساده است. کار و زندگی مردم با سختی‌های بسیاری روبه‌رو است و کشور دچار ابرچالش‌های بسیار در حوزه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی است که تخفیف این بحران‌ها - و نه حتی رفع آنها که در بلندمدت ممکن است - نیازمند سرمایه وسیع اجتماعی است. در واقع امروز هیچ تغییر درخورتوجهی نمی‌تواند در مؤلفه‌های اساسی زندگی انسان ایرانی ایجاد کرد، مگر با جلب رضایت و مشارکت خود او. بدون بازسازی امید و اعتماد مردم فائق‌آمدن بر تورم بالا و رشد پایین و افزایش فقر و نابرابری و... ناممکن است. در این چارچوب سه ضلع وضعیت موجود اقتصادی کشور عبارت‌اند از: وضعیت رفاهی و کسب‌وکار مردم، اصلاحات اقتصادی و میزان اعتماد به سیاست‌گذاران و اداره‌کنندگان کشور. اگر ضلع سوم مورد خدشه و ابهام باشد، پیگیری دو ضلع دیگر یعنی حل مشکلات رفاهی و اصلاحات اقتصادی بسیار پرهزینه و خطرناک و شاید ناممکن باشد. اما این ضلع سوم یعنی مسئولان و سیاست‌گذاران باید نشان دهند که «می‌دانند، می‌خواهند و می‌توانند» چگونه ابرچالش ناترازی‌ها اعم از ناترازی بودجه و انرژی و نظام بانکی و تأمین اجتماعی و منابع آبی و... را مهار کنند. لازمه این کار در حال حاضر امکان حضور افراد و جریان‌هایی به فضای انتخابات است که به جای وعده پول‌پاشی (افزایش بارانه و...)

مصرف این منابع افزوده شده است. چنان‌که رشد حدود شش درصدی مصرف بنزین در چند سال اخیر جای خود را به رشد حدود ۱۴ درصدی در اواخر سال گذشته داده است (رکورد مصرف ۱۵۲ میلیون لیتر بنزین در ۲۹ اسفند سال قبل). سازمان انرژی جهانی نیز در گزارشی مصرف انرژی در ایران را ۱.۸ برابر متوسط جهانی و ۲.۸ برابر کشورهای توسعه‌یافته اعلام کرده است. همچنین توسعه صنایع متکی به منابع انرژی نظیر پتروشیمی و صنایع فلزی و... (از سهم ۱۲.۵ درصد به ۳۸ درصد در ارزش افزوده اقتصاد در دو دهه اخیر - مؤسسه پژوهش‌های بازرگانی) رشد مصرف گاز را به دنبال داشته است. براساس این در سناریویی خوش‌بینانه حداکثر در مدت شش تا هفت سال آتی بر فرض وجود همین شرایط و افزایش نیافتن ریسک‌های سیاسی و اقتصادی که طبعاً به کاهش تولید و صادرات و افزایش مصرف داخلی منجر خواهد شد، میزان مصرف بنزین به دو برابر فعلی افزایش خواهد یافت که امکان تولید داخلی با واردات این حجم از بنزین غیرممکن است. همچنین با افزایش شدید مصارف خانگی عملاً گازی هم برای توزیع بین صنایع وجود نخواهد داشت. همچنین است ناترازی شدید تولید و مصرف برق که احتمال قطع برق واحدهای صنعتی را بسیار بالا برده است (از هم‌اکنون از قطع سه روز در هفته برق شهرک‌های صنعتی صحبت می‌شود - رئیس اتاق تهران - ۱۴۰۲/۱۲/۰۵).

همه گزارش‌های کارشناسی حاکی از به بن بست رسیدن رشد مبتنی بر منابع طبیعی (نفت و گاز و...) در کشور است، چنان‌که به سبب نبود سرمایه‌گذاری لازم، این منابع به شدت فرسوده شده‌اند (منفی شدن رشد موجودی سرمایه بخش نفت و گاز از سال ۱۳۸۹ به بعد - مسعود نیلی - ۱۴۰۲/۱۲/۰۵) و از سوی دیگر به واسطه قیمت‌های کاذب هر روز بر میزان

یادداشت

توسعه طلب / توسعه‌گرا؛ جریان سوم ایران

مهدی شاه‌میرزا

«برهه‌ای در ایران توسعه و پیشرفت اقتصادی ناظر به اندیشه‌های ایدئولوژیک، «غرب‌زدگی» تلقی و ماهیت بسیار بدی داشت.» بی‌مقدمه به اصل بحث بپردازیم. برای فهم بیشتر ابتدا توسعه را بسیار خلاصه تعریف کنیم. مطلوب خواهد بود. توسعه پایدار، توسعه‌ای بر پایه سه محور اقتصادی، سیاسی و اجتماعی است که رفاه جامعه را درون کشور توسعه‌یافته بدون ایجاد مخاطره در رفاه نسل آتی برآورده کند. از این روی توسعه پایدار حاصل جمع متغیرهایی نظیر مدیریت دقیق منابع طبیعی، رشد فرایند درآمد‌های عملیاتی و غیرعملیاتی، ریشه‌کنی فقر و برخورداری همگان از زندگی مطلوب و نهایتاً ایجاد رفاه معنایی پایدار برای آحاد هر کشوری است. به صورت دقیق‌تر نیز فاکتورهایی نظیر کیفیت اجرای قانون به شکل کامل، اقتصاد باز، تجارت آزاد، رعایت دقیق مزیت نسبی در اقتصاد، سرمایه‌گذاری در سطح اقتصاد کلان (سرمایه‌گذاری پس از مصرف تعیین‌کننده‌ترین عنصر در تقاضای کل اقتصاد محسوب می‌شود)، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (Foreign Direct Investment) مدیریت مطلوب و استاندارد منابع انسانی و اصلاح و رشد الگوریتم حکمرانی مستقیم بر رشد اقتصادی در ایران تأثیر می‌گذارد. تقریباً همه مطالعات و پژوهش‌ها بر این مهم ادعان دارند که دولت‌ها مخصوصاً دولت‌های جهان سوم بی‌وقفه سعی کرده‌اند با اجرای برنامه‌های دقیق و اصلاحی اقتصادی و سیاسی، خود را به پای کشورهای توسعه‌یافته مانند ژاپن، آلمان و... برسانند. اینکه توسعه سیاسی با توسعه اقتصادی کدام مقدم بر دیگری است و آیا هر دو برابر با هم به فرایندیک اقتصاد کشور کمک‌رسانی دارند، مبحثی درازدامن است. مطالعات اخیر رشته‌های علوم سیاسی بین‌النه‌اند که اساساً مبرزندی دقیقی بین این دو متغیر کلیدی توسعه وجود ندارد و هر دو امر می‌توانند هم‌زمان ایجاد شده و تداوم یابند. توسعه اقتصادی صرفاً به رشد اقتصادی محدود نمی‌شود و در ایجاد دست‌درستی حوزه‌هایی نظیر فقر، عدالت، شهرنشینی، مهاجرت، بی‌کاری، توزیع درآمد و سایر شاخص‌های اجتماعی را نیز دربر می‌گیرد. پروفیسور دادلی سیزز تشریح می‌کند که برای به «توسعه» رسیدن هر کشوری باید به سه سؤال اساسی پاسخ دهیم:

برگزیده‌ها

گفت‌وگوی احمد غلامی با علی دینی‌ترکمانی و غلامرضا نظربلند درباره دولت‌های بعد از انقلاب سنت‌گرایان تجددستیز

واکنش آموزش و پرورش به گزارش «شرق»

حمله هوایی اسرائیل به اردوگاه آوارگان ادامه مذاکرات را بیچیده‌تر کرد

شامگاه خونین رفح

برای استاد پیر محمد ملازه‌هی که چشم از جهان فروبست

یادداشت

ایران، ترکیه و ناتو

محمود اشرفی

در سال‌های پایانی جنگ سرد، انگاره فروپاشی اتحاد شوروی در ذهن توریستین‌های غربی نبود؛ اما عدم اطمینان به مشی موازنه منفی ایران و دوری از دو ابرقدرت، نگرانی همیشگی سیاستمداران غربی بود. در میان ناپاوری‌ها، رویداد بزرگ فروپاشی شوروی در آغاز دهه ۹۰ میلادی به وقوع پیوست و این پایان مهار استراتژی شوروی از طریق کشورهای بیرامونی بود. در آغاز جنگ سرد، ترکیه چهار سال بعد از شکل‌گیری پیمان ناتو به عضویت این پیمان پذیرفته شد.

اناالله وانا الیه راجعون خانواده محترم ملازه‌هی

درگذشت مرحوم پیر محمد ملازه‌هی را تسلیت عرض می‌کنیم. از خداوند سبحان برای آن مرحوم علو درجات و برای شما و سایر بازماندگان صبر و اجر آرزو مندیم.

روزنامه شرق

باز گشت همه به سوی اوست خانواده محترم ملازه‌هی

درگذشت مرحوم پیر محمد ملازه‌هی را تسلیت عرض می‌کنیم. از خداوند سبحان برای آن مرحوم علو درجات و برای شما و سایر بازماندگان صبر و اجر آرزو مندیم.

سید محمود حسینی، خلیل الله درخشان، اسدالله سردارزهی معین‌الدین سعیدی، محسن گودرزی، عبدالناصر درخشان منصور شیخ‌کریم باشند، فاروق هوت، حمیرا ریگی عبدالباسط درازهی، محمدرضا ظاهری، محمدتقی طباطبایی سرابندی، عبدالعزیز دولتی‌بخشان، علیرضا غریب‌دوست حسن طائی، حجت میرزایی، مهدی رحمانیان